

at deri kunde være en Udvei, som var værd at betræde. Man vil sige: Ja, men hvorfor er dette ikke bragt paa Bane i selve Udvalget, hvorfor er det ikke der kommet til nærmere Afgjørelse? Dertil svarer jeg kun, at vi have havt en saa rundelig Materie under Behandling, at jeg ikke troede, at man turde opholde sig for længe ved en saadan enkelt Bestemmelse, saameget mere, som vi jo under Arbeidet i Udvalget selv havde en Forudsølelse af Lovens Skæbne i nærværende Rigsdags Session; men derfor skulde jeg dog alligevel meget tilraade, at man blev staaende ved § 12 og forudsatte den Mulighed, som jeg her har antydet, Muligheden af en Rettelse, som ikke ramte Principet, men Udførelsen deraf.

Jesperen: Skjøndt jeg ikke har været Medlem af Udvalget, saa er det dog muligt, at jeg har nogen Deel i Tilblivelsen af denne § 12, og derved føler jeg mig opfordret til at sige et Par Ord om den. Den ærede Rigsdagsmand for Beile (Lehmann) har udtalt, at det var godt, at der i Loven indeholdtes en Tilskyndelse for Bønderne til at købe, da de ikke vidste, hvormange deres Dage vilde være, og at de altsaa maatte skynde sig, hvis de vilde være sikre paa at have nogen Nytte af Selveiendomsloven. Dette vilde være ganske rigtigt, hvis det alene var Bønderne, her var Tale om, men jeg troer dog, at den ærede Rigsdagsmand vil give mig Ret i, at det er paa mangfoldige Steder Godseierne, der trænge til en Spore, for at ogsaa hos dem Dnsket kan opstaae om Selveiendoms Fremme. Det er vist ikke een Gang, men mange Gange, Tilfældet, at Godseierne have svaret, naar Fæsterne talte til dem om at købe af dem: „Naar der kommer en Tvangslov, saa kunne I gjøre Brug af den paa den Maade, Loven anviser, men sælge nu, det gjør jeg ikke“, og de Grunde, der som oftest herfor anføres, ere: Jeg anseer det for min Pligt ikke at sælge det Gods, som jeg har arvet fra mine Forældre, men for Loven bøier jeg mig. Saaledes raafonnere mange Godseiere, og jeg vil troe mange retsindige Godseiere, men nu kan jeg paa ingen Maade indsee, at det var billigt, at disse mellemliggende Nar, som man vil have ind i Loven, skulle komme Besidderne af Fæstegaarde

til Skade, eller, rettere sagt, deres Arvinger, fordi de ere saa uheldige, at Fæsteren eller hans Enke i disse Nar døer. Derfor troer jeg det aldeles nødvendigt, hvis man ikke, hvad jeg vilde foretrække, vil gjøre Loven anvendelig strax, at man da maa træffe en midlertidig Bestemmelse om de ikke mange Tilfælde, hvor Gaarden i en Tid ved Dødsfald vilde blive fæstetelig, da ellers Loven forfeiler sit Diemed; thi, skjøndt § 12 kan være opmuntrende for Bønderne til ikke at skynde sig med at købe, saaledes kan den efter mit Ansørte ogsaa være en Opmuntring for Godseierne til ikke frivilligt at sælge, førend den Tid er kommen, man kan tvinge dem dertil (Hør!).

Ordføreren: Ja, jeg skal tillade mig at bemærke, at jeg meget vel erkjender, at der kan være Udskilligt at sige imod, at der sættes en Termin, efter hvis Forløb Loven først skulde træde i Kraft og anvendes, og om det ikke var rettere, at den blev anvendt, som Love ordentligviis anvendes, strax efterat den var kundgjort; det kan vel være tvivlsomt, om der skal sættes en saadan foreløbig Termin, hvori Frivillighed under Udfigt til Lovens Anvendelse kunde virke; men det tillader jeg mig at ansee for vist, at naar man først har sat en saadan Termin, saa vil en Paragraph, som denne § 12, være i Modsigelse dermed; og Terminen er antaget og voteret af Thinget i Begyndelsen af § 8. Jeg kan ikke indsee rettere, end at der opstaaer en bestemt Strid imellem, at en saadan Termin skal gjælde, og at dog, naar Fæsteren ikke selv oplever den, hans Efterladte skulde kunne benytte den.

Da ingen Flere begjærede Ordet, skred man til Afstemning, hvorved

1) Lovforslagets § 11 (see Anhang B Nr. 76, Sp. 1025).

vedtoges med 53 Stemmer mod 2.

2) Sammes § 12 (see Anhang B Nr. 76, Sp. 1025).

vedtoges med 34 Stemmer mod 23.

§§ 13—17 inclusive fattes derpaa under Forhandling.

Ordføreren: Det ærede Thing vil have bemærket, at der med Hensyn til Købesummens Berigtigtigelse m. v. er foretaget nogle indgribende Forandringer i det oprindelige Udkast,